

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. Quinque aliæ adducuntur rationes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

qui per virtutem Fidei, tam familiariter & amice ad Dei, & divinorum secretorum cœclave admittatur, & ipsiusmet divini luminis splendore illustratur? Sicut tamen majus lumen Solis, minus candela lumen obfuscat, ita irradiante in animam isto Divinitatis Sole, obscurari necesse est, & deperdi naturale intellectus lumen, ut suis deinceps nequaquam nisi principis possit, nulla tamen facta ei injuria, cum potius ad maximam, quam in hac vita consequi potest, sublimetur dignitatem.

Quæ jam diximus, apta hac similitudine ad oculum quasi declarari possunt, Ferrum metallum est terreste, nigrum, obscurum, deformè, frigidum, durum, nulliusque activitatis, sed igni impositum, in eandem usque aded transformatur, ut licet naturam suam non deperdat, in reliquis tamen omnibus non aliud appareat quàm ignis: non jam enim obscurum amplius, aut nigrum: sed totum lucidum est & splendidum, jam frigus ejus, & impotentiam, maxima calor vis & activitas expulerunt, & quod erat durissimum, factum est molle, & in varias transformabile figuras; sicut ergo per istam ignis communicationem, & sui quasi transformationem egregis admodum qualitatibus, effectibus, & proprietatibus ferrum nobilitatur, ita & de divina hominis cum Deo, per fidem, spem, charitatem unionem, & divinorum perfectionum participationem, modo paulò superius declarato, ratiocinandum erit.

Non tamen prætereundus est hic excellens, qui ex prædictis sequitur, divina fidei effectus, singularis videlicet & mirabilis animæ purificatio; de qua loquitur S. Petrus Act. 15. dum dicitur, *Fide purifi. ans corda eorum*: nam cum intellectus noster naturaliter rudi sit, & inferioribus his tenaciter affixus, cum sublevari, & expurgari, ut modo intelligendi purissimo & divino, altissima luce torquet, & profundissima arcana penetrat: unde ulterius colligere licet, quanta homini accedat dignitas ex illa, quam à DEO accepit, obligatio credendi, ea, ad quæ intellectu pertingere non potest, sicut etiam ex illa, quam habet amandi Deum tanquam finem supernaturalem; ad quam tamen vires naturales non sufficient; nam consequenter obligat se, si ita dicere possumus, etiam Deus, suam ei communicare, & infundere sapientiam, magis quæ sublimem sui, suorumque mysteriorum median- te Theologica Fidei virtute notitiam: unde perfectio magnæ creaturæ rationali honor & nobilitas promanet.

CAPVT IV.

Quinque alia adducuntur rationes.

Alias præterea rationes consideratione dignas subiungemus.

RATIO I. §. I.

SI intellectu nostro cognoscimus, aliquem DEUM esse, eumque infinita sapientia & potentia præditum, incomprehensibilem, & intelligibilem, necessitudo etiam fieri debemus, arcana ipsius mysteria, ut ipso digna sint, incomprehensibilia quoque esse debere; ut ergo intelligibilem Deum homo intelligere possit, Thom. à Jesu Opera Tom. 2.

necessaria sunt alia, & excellentioris ordinis cognitio, quæ intellectum alicui supernaturalis luminis claritate super omnem naturalem cognitionem, ad eum qui omnem divinæ Majestatis incomprehensibilitas aliter, quàm arcanissimis, quæ à nobis intelligi non possint, operibus manifestari, nec sine divinæ lucis participatione cognosci.

Quanta ergo stultitia est, velle intellectus suavitatem comprehendere & mensurare illimitatam & incircumscriptam Dei naturam, omnipotentiam & sapientiam, & opera infinitæ magnitudinis DEI ad parvitatē humanæ appendere stateram? Audiant quæso, qui tantæ delirant dementiæ cæcitate, S. Augustinum dicentem: Si intelligerem judicium profunda & secreta Dei, non esset DEUS quod est: Quomodo enim verè Deus esset, si eum intellectu nostro comprehenderemus, & quàm limitata essent ejus opera, si non posset facere supra quàm possumus intelligere, & quàm tenuis sapientia, quæ scientiæ nostræ circumferberetur angustis?

Quàm optimè ergo hic exclamare possumus cum Tertulliano: Cedat curiositas fidei, cedat gloria, humanæ scilicet sapientiæ, saluti. Agnoscere enim debemus imbecillitatem & ignorantiam nostram, quæ tantum abest, ut supernaturalia Dei opera valeat penetrare, ut etiam acutissima quæque ingenia rerum naturalium efficaciam investigare non possint. Sapientissimus erat Salomon, & tamen de seipso Ecclesiast. 8 testatur: *Et intellexi, quod omnium operum Dei nullam possit homo invenire rationem, eorum quæ sunt sub Sole: & quânto plus laboraverit ad quaerendum, tantò minus inveniat: etiamsi dixerit sapiens se nosse, non poterit repetere, & quomodo ascendere volumus & scrutari supernaturalia divinæ omnipotentiae arcana? Summa igitur erit sapientia, nostram prohiere insipientiam, ut sub divina omnipotentia & infinita sapientia captivantes intellectum nostrum, sequamur consiliu Ecclesiast. 3. *Altirate ne qua fieri, & fortiorate, ne scrutatur fuerit: sed quæ præcepit tibi Deus, illa cogita semper, & in pluribus operibus ejus, ne fuerit curiosus.* Et ad divina mysteria cernenda clausis rationis humanæ luminibus, solos aperiamus oculos fidei in obsequium JESU Christi redactos.*

RATIO II. §. 2.

Voluit præterea, isto modo testatam relinquere magnitudinem, potentiam, & sapientiam suam; quis enim attentè considerans fidem nostram, ex una parte mysteria tam sublimia & incognita credenda proponere, ex alia autem, tam distinctè præcipere, appetitui omninò reluctantiæ, & nihilominus, quòd unus Jesus Christus pauper, & nudus, & cruci ignominiosissime affixus per viles, pauperculos, rudes, & indoctos piscatores subjecerit sibi sceptrum & coronas Imperatorum, & Regum, subtilissima captivavit Philosophorum ingenia, idololatiam prostraverit, converterit universum mundum, & inveteratas mutavit universarum gentium consuetudines, non statim cum Centurione exclamet, Verè filius Dei erat iste!

Quisnam dominium alicuius ambiens, ut eos sibi reddat sua sponte subjectos, incognita planè præcipiet credenda, & ad mandatorum, quæ

JESU

spiritu

omnino gustui, inclinationi, & consuetudini contraria sunt, observationem coget? Ad hæc insuper persuadenda eligit magistros ignaros, imbeciles, & despectos. Nemo procul dubio, tale quid præsumere audebit: sed etiam præsumpserit, quodnam aliud videbit desideriorum, & machinationum suarum complementum, quam risum & cachinnum? quidve obtinebit aliud, quam confusionem & fumum? Quæ enim vires humanæ sufficere possunt ad tantos, tamque sublimes fines, mediis tam imbecillibus, imò contrariis, assequendos? Soli hoc reservatum est sapientiæ divinæ, quæ ea concipere, soli potentia, quæ ea valeat, prout voluerit, solo nutu complere, & gloriosissimo fine, quicquid aggredi statuerit consummare, ut tam stupenda tanti operis executio nos in admirationem rapiens, non creatæ sed divinæ se virtutis esse demonstrat, ac infinitæ sapientiæ, & potentia Dei sigillo consignatam.

Quòd si Deus pro admirabilibus fidei suæ effectis, Sapientes elegerit Græciæ, armaque & exercitum Alexandri, proculdubio & hostium armis, & illorum industria, & subtilitati, mundi adscriberemus conversionem: nunc autem domuit mundum, non ferro, sed ligno: *Quia non multi Sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles; sed quia stultitia sensu mundi elegit Deus, ut confundat Sapientes; & infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia*: quod enim in Deo apparuit stultitia, & infirmitas, super modum in sublimitate incomprehensibilem Dei sapientiam, & omnipotentiam manifestissimè deprecatur.

TERTIA RATIO. §. 3.

Majorem meriti occasionem præbere nobis voluit Deus, dum ad ea, quæ supra nos sunt credenda, subjiciens intellectum nostrum, majori cumularem gratia, & sublimiori digni redderemur gloria, & multo certè præstamus amplius, fide intellectum nostrum refrænando, & firmiter Deo omnibusque ab ipso revelatis assentiendo; quam aut spe in eum sperando, aut charitate amando: tota enim arduitas & difficultas in recta Dei notitia consistit. Atque hæc est urbana & grata fidei reverentia, qua lemel firmiter animo concepta; & mente in vera omnipotentia divinæ, & infinitæ bonitatis cognitione radicata, quid magnum est in Deum sperare & eum amare? ad quod alludens, S. Paulus Apostolus, de his meritis conqueritur, *Qui cum Deum cognovissent, non sicut DEUM glorificaverunt.*

Rom. 1.

Similitudo huic rei admodum quadrat. Si Rex quidam habitu mutato in ipsis noctis tenebris ad suam adventarem arcem, tota Præpositi arcis in exhibitione reverentiæ ipsi debita difficultas ex sola regis personæ cognitione dependet: mox enim, ubi Regem recognoverit, nequaquam amplius cunctabitur claves, arcemque in ejus potestatem tradere, & venerabundo honoris cultu beneficia sperare, & tanquam Regem suum adorare.

RATIO IV. §. 4.

Deinde, quid magni est obligati nos ad sublimitia credenda, cum sublimem quoque DEUS nobis infuderit fidei lucem, qua ad alta patenter elevamur, & ad arcana Dei cognoscenda fortissimè & suavissimè inclinamur? Ubi certè cernere

& admirari licet singularem divinæ providentiæ erga miseros mortales curam: noverat quippe Deus figmentum nostrum, & quod facile quidem iis, quæ ratio naturalis dicitur, assentiatur, non perinde autem, sed maxima cum difficultate iis, quæ vim intellectus nostri superant, dum statim impossibile judicamus, quod cerebro nostro comprehendere non possumus; unde, quotquot fuerunt, aut sunt, originem sumptere hæretes, quia nimis multi, & maxime, qui sapientes sibi videntur, amplius, quam par est, suo iudicio attribuant, usque adeò, ut nolentes cum humilitate intelligere, nisi quod suo capiant ingenio, obstinati, & pertinaces in errorum suorum tenebris, & cæcitate permanent. Divina igitur sapientia signavit super nos lumen vultus sui, & habuit fidei nobis in Sacramento Baptismatis infuso, intellectum nostrum ad firmiter & magna cum integritate articulis Fidei credendum inclinat, statuens insuper, & dirigens pedes nostros in certam, & securam ab omnibus erroribus, dubiis, & opinionibus, libera veritatis viam, ut eam constantes & intrepidi cum sanctis Christi Domini martyribus animosè curramus.

RATIO V. §. 5.

Ultimò, non possumus in hac mortali vita sine aliqua saltem fidei luce degere, nec est secta aut religio, quæ non aliqua credit, & præsupponit, neque visa, neque intellecta. Interrogemus Judæum, Gentilem, aut Saracenum, quid de Deo credat? & dicet eum esse æternum, immensum, sine principio, &c. Si ulterius interroges quomodo, aut qualiter iste DEUS sit æternus, & sine principio, suam necessariò facere debet ignorantiam, cum Dei æternitas & immensitas, nec verbis explicari, nec cogitatione possit intelligi. S. Augustinus hac consideratione motus, penitentiam ad fidem Christianam commoveri cepit, ut de se scribit *l. 6. conf. c. 4.* miserabilem animæ suæ statum, ante susceptæ fidei splendorem explicans, sublequentibus verbis: *Sicut evenire adest, ut meolum Medicum expertus, etiam bono timeas se committere: ita erat valetudo animæ meæ, quæ, atque nisi credendo sanari non poterat.* Ac postea eodem *lib. 6. §.* subiungit: *Sed tu Domine manus misericordissimæ & mitissimæ pertractans & compertus cor meum; consideranti, quàm innumerabilia crederem, quæ non viderem, neque cum gererentur, ad visum, sicut tam multa in historia Gentium, tam multa de locis, atque urbibus, quæ non videram, tam multa amicis, tam multa medicis, tam multa hominibus alijs, atque alijs, quæ nisi crederentur, omnia in hac vita nihil ageremus.* Postremò, quàm inconspicibile fixum retinerem, de quibus parentibus ortus essem, quod scire non possem, nisi audiendo credidissem, persuasisti mihi, non qui crederent libris tuis, quæ tanta in omnibus serè Gentibus auctoritate sanctas, sed qui non crederent, esse culpandos. Ideoque cum essemus infirmi ad inveniendam liquida ratione veritatem, & ob hoc nobis opus esset auctoritate sanctorum literarum, jam credere ceperam nullo modo te fuisse tributurum tam excellentem illi. Scripturam per omnes jam terras auctoritatem; nisi & per ipsam tibi credi, & per ipsam te quærere voluisses. Hæc ulque S. Augustinus.

Præterquam autem, quòd omni omnino sectæ commune sit, supra omnem rationem credere, hoc privilegium habemus Christiani, quòd non leviter, aut gratis, sed optimis testimonijs, quibus evidenter credibilia facta sunt nimis, fidei

Theo
Oper
Te
Or

fidei not
inter leg
& nihil
allicenti
conferre
Inhil
TUM
nec La
deamur
tatis co
ere, q
enim n
monum
testis el
Nun
ubique
peris n
num, re
bata, in
nata. c
testim
hæret
lic Ric
dicit dai, uti
in ca confis
ciani po
tie DE
so docet
prodigi
te fieri
nobis tr
sione p
mane
fideles
gare: n
quod a
Qu
mata n
graviss
quam
notum
vident
quod
clariss

Qu
F
te
quæ
tudo
falli
S. Inge
sim. lib.
de miste
crede
tit cap.
11.
Galat. 1.
18.
Ca
P
ve
ce
ip
su
nu
te

fidei nostræ mysteria credamus: nequaquam enim inter se pugnant, ut supra omnem rationem sint, & nihilominus maxime rationi conforme sit, illis assentiri, cum præcipuè evidentibus miraculis coarctat, ea esse approbata.

Iustissima procul dubio in JESUM CHRISTUM credendi causa ipsa erat, qui ob resuscitationem Lazari fidem amplexi sunt, tum etiam Nicodemum tot miracula in certam deducebant veritatis cognitionem; nemo, inquit, potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit DEUS cum eo. Cum enim miracula folius DEI sint, quando in testimonium veritatis adhibentur, DEUS ipse illius testis est, cujus testimonium est infallibile.

Nunc verò fides & religio Christiana tanto ubique miraculorum imbre est cœfficitata, tam apertis manifestarum prophetiarum, & vaticiniorum, verificationibus, & adimpletionibus approbata, innumerabili in martyrum sanguine consignata, doctissimorum ac sanctissimorum virorum testimonio confirmata, ut merito exclamare possit Richardus à S. Victore, utinam attenderent Iudei, utinam animadvertent pagani, cum quanta

116. 3.

Richard. lib. 1. de Trin. 62.

Hebr. 11. Argumentum non apparentium, fortissimum videlicet, & intellectum convincens, & manibus, pedibusque quasi ferrea luminis fidei catena compeditis, sub DEI veritate captivans.

Quis hic admirabilem divinæ providentiæ abyssum deprædicare sufficeret? quod in incerta ista incertæ hujus vitæ navigatione, tam certò nobis lumine voluerit præluceferre? nimis enim patet, quid possit abique eo intellectus noster, nisi profundissimis se peccatorum tenebris, sectis abominabilibus, infamibus, antequam Evangelium mundo illucelceret, idolorum cultibus, & absurdissimis circa finem ultimum erroribus sese turpiter involvere. Sed Lucerna DEI in caliginosa tenebris loco tenebras eliminat, errorum, manifestè demonstrans, quid amplectendum, quidve abominandum, & qua honoris servitute DEUS sit colendus.

Majorem esse fidei certitudinem quam sensuum exteriorum. §. 1.

Ex tanta infallibilitate major procedit in credendo firmitas, quam si corporeis cerneremus oculis, aut manibus palparemus, unde S. Petrus speculator factus præclaræ Christi Domini transfigurationis, quod viderat, quæ audiverat, quod manus eius contractaverat de verbo vitæ, parum esse ducit, respectu assensus quem fidei debemus. Habemus, inquit, firmiorem propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes, tanquam lucerna lucenti in caliginoso loco. Dives epulo inflabat, ut rediens ad vivos, tormentorum suorum, quæ patiebatur, demonstratione, fratribus suis consilium mutandæ vitæ daret, ne venirent in locum cruciatuum itorum, & quod audit responsum? Habent Luc. 16. Moysen & Prophetas, audiant illos, & si Moysen & Prophetas non audiunt, neque, si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

Quid si videres fratrem, aut amicum ab inferis remeantem intollerabilibus ardemem flammis, continuis ululantem gemitibus, & maximis clamoribus omnia replentem, verbis, & tormentis efficacissimè, quæ ibi sunt, enarrantem; maximè proculdubio esset vitæ in melius commutandæ, incentivum: sed majus est, Deo per Abraham dicente, firmiterque, quod loquitur Sacra Scriptura cui si vivam tui emendatione non præstes fidem, multo minus eam homini resuscitato præstaturus es. Vide igitur, quod cum majori certitudine ea, quæ de inferno si des deest, credere debeas, quam, si propriis oculis cerneres animas flammis illis æternis cruciari & concremari.

Fide homini ipsam DEI notitiam communicari. §. 2.

In ista indubitata infallibilitate fundatur vivacitas, & exercitium fidei præcticæ, de qua tractamus, atque idcirco alè in anima fundanda & radicanda est, certitudo, & firmitas ista, ut ad tam sublimem percingamus Dei, & divinarum rerum cognitionem, quam ipsemet habeat DEUS, cum, ut supra diximus, ipsa Dei sapientia nobis per fidei habitum communicetur; unde S. Paulus fidem sapientiam Dei nuncupavit, quod enim, verbi gratia, ego de Deo, de SS. Trinitate, de gloria Beatorum, de mysterio Incarnationis, & Eucharistiæ, &c. credo idem planè, & eadem cum DEO cognitione cognosco.

A 4 Eodem

CAPVT V.

Quàm magna sit fidei infallibilitas & certitudo.

FIDES non solum certissima est, & infallibilis, sed omnem certitudinem & infallibilitatem, quæ possibilis est, in se continet; fidei enim certitudo non vulgaris est, sed quia DEUS, qui nec falli nec fallere potest, ita dixit, in ipsa mee divina autoritate fundatur; unde S. Augustinus lib. de utilitate credentium cap. 12. Quod intelligimus, inquit, debemus rationi, quod credimus auctoritati. Et S. Paulus ad Galat. 1. Notum enim vobis facio, fratres Evangelium, quod evangelizatum est à me, quia non secundum hominem, neque enim ego ab homine accepi illud, neq. didici, sed per revelationem IESU Christi, &c. & iterum ad Thessalonicenses: Cum accepissetis à nobis verbum auditus Dei, accepissetis illud non ut verbum hominis, sed ut verè erat verbum DEI, unde tanta in fidei veritates influxit certitudo, ut tam certæ & infallibiles sint, quam ipsemet DEUS.

Quod divinæ opus providentiæ convenientissimum est, ut fundamentum totius vitæ Christianæ, quod fides est, in concussis & immobile perfereret, suæque infallibilitatis soliditatem à prin-

S. August. lib. de utilitate credentium cap. 12. Galat. 1. Thiss. 2.

IESU
spiritu

rem divinæ providentiæ
uram: novæque
tis, & quod fidei
alis dicitur, assentiri
maxima cum diffidenc
estri superant, cum
us, quod certò re
imus unde, quoc
nem læpiter hanc
imè, qui superest
par est, suo p
olentes cum h
o capiant ingens
orum suorum
Divina igitur
altus sui, & h
linatis infuso, m
& magna cum
endum inclinat,
nes nostras in
bus, dubis, & op
ia, ut eam con
nisti Domini magis

omnino
onem crede
hant, quod
testimonis
ant animi
fidei